

پنجابی دے نثری ادب وچ مواظف نوشتہ گنج

دی اہمیت

مواظف نوشتہ گنج، بخش دراصل حاجی محمد گنج بخش
 دی تحریر نے مگر انہاں واعظاں نوں مرتب شرافت نوشاہی
 نے کیتا اے۔ مواظف نوشتہ گنج، بخش چھ واعظاں دا
 مجموعہ نیں جنہاں نوں حاجی محمد نے اپنے دور دے
 لوکاں دی فکری اصلاح لئی تحریر کیتا۔ اہدی فکری
 سورج توڑ اہدی اہمیت پنجابی نثری ادب وچ
 ایس لئی دی اہمیت اے کہ ایہ پنجابی ادب وچ
 نثر دی پہلی باقاعدہ کتاب اے۔ پنجابی ادب
 وچ نثر دی پہلی کتاب ہون دے باوجود ایس کتاب
 دی نثر تعجیل و محاوریاں تے تشبیہاں نال پوری ہوئی
 اے۔ انہاں خوبیاں دی وجہ توں ایس کتاب دی
 اہمیت اہمیت و دھ جاندی اے۔

مواظف نوشتہ گنج بخش: پنجابی ادب دی پہلی کتاب

مواظف نوشتہ گنج، بخش پنجابی ادب دی
 پہلی کتاب اے جیہڑی باقاعدہ نثر وچ لکھی گئی۔ ایہ
 کتاب اس دور وچ لکھی گئی جدوں پنجابی شاعری نے
 پنجابی ادب نوں گھیر رکھیا سی۔ فقہ دی کتاب وچ
 نظم دی حالت وچ لکھی جاندی سی۔ مثال دے طور تے
 مولانا عبد اللہ لاہوری تے مولانا عبدی کورھن نے فقہ تے

جیس طرح موعظ نوشتہ گنج بخش ورج بابا
 توں بابا، بابا لوک! تے بابا! دے الفاظ
 بار بار ورتے گئے نیں۔ انہاں الفاظ نے، سبھ
 مخاطب لئی استعمال ہوئے، تے تے نشر توں
 اک خطاب دا ارتکاب دے دتا اے۔

قافیہ، ردیف دی نشر ورج پابندی :-

موعظ نوشتہ گنج بخش نشر دی کتاب اے
 سہ ایس کتاب ورج قافیہ تے ردیف دی پابندی وی
 ورتی گئی اے۔ ایس کتاب توں حصن والا ایس
 کتاب دی ایس جمالی قوی قوی متاثر ہوئے بنائیں رہ
 سکدے۔
 ڈاکٹر اختر جعفری لکھدے نیں :-

انہاں موعظاں ورج لکھنوی لکھنوی لکھنوی لکھنوی
 کدے کدے کدے قافیہ تے ردیف دی
 پابندی وی ورتی گئی اے۔

نشر ورج تلمیحاں دا ورتاؤ :-

موعظاں نوشتہ گنج بخش ورج تلمیحاں دا ورتاؤ
 سو بنا استعمال کیتا گیا اے۔ حضرت نوشتہ پیر نے
 ایہ تلمیحاں قرآن مجید توں لکھیاں تے بڑے دکھ
 انداز نال ایہی نشر دا حصہ بنایا اے۔ تے ایہا مطلب
 لوکاں توں سمجھلایا اے۔

خواجہ نوشتہ گنج بخش ورج پہلے ہی وعظ ورج
 حضرت نوشتہ پیر نے حوسٹی کے فرعون واقعہ بیان کیا ہے
 نے نال ہی ہوا اسرائیل راوی ذکر کیا ہے۔ اس طرح
 انہوں نے جو حق وعظ ورج لوگان نیک لوگان دی
 صحت اور سمجھان لیں صراحہ نے اوپدی افشنی نون مستار
 لیا ہے۔

پروفیسر تھیل حسین نے دی خواجہ نوشتہ
 گنج بخش دیان خوبیاں ذکر کر کے پورے انہوں
 تلیمان در استعمال دی خوبی راوی ذکر کیا ہے
 بیان کیا ہے کہ کیس طرح خواجہ نوشتہ گنج بخش ورج
 حوسٹی کے اوپدی لائی (عصا) فرعون، ہوا اسرائیل،
 حضرت اصرارح نے انہوں دی افشنی نون دی تلیمان
 نون ورتیا گیا ہے۔

پنجابی ضرب المثل دا ورتاؤ:

خواجہ نوشتہ گنج بخش ورج حضرت نوشتہ
 پیر نے روز مرہ در استعمال در ورتاؤ ہے
 اکھاں وی ورتے نیں۔ لوگان نون اپنی گل باس
 سمجھاں لئی انہوں نے پنجابی ضرب المثل دا سہارا وی
 لیا ہے۔ انہوں نے ضرب المثل دا استعمال کر کے
 لوگان نون دسیا ہے کہ انہوں دی گل کیس طرح
 اک حقیقت ہے۔

مثال دے طور تے اوہ اپنے تھے وعظ
 سچ دی تلفین ورج اک مشہور ضرب المثل ورتاؤ ہے۔

نیں کرتے ہیں: (1) کوڑھ لوں
 سچ لوں ہمیشہ جیتا کرتے کوڑھ لوں
 ہمیشہ ہارے ہونڈی اے

مختصر مگر سادہ گل بات :-

خواجہ فاضل کاشانی نے سادہ انداز ورج
 گل سمجھائی گئی اے۔ حضرت فاضل کاشانی نے
 اسے گل لوگاں تک بجا پھیلان لئی سادہ الفاظ دا سہارا
 لیا اے۔ عام لوگاں دی زبان دا استعمال کیتا گیا اے۔

اپنے ورج بڑے ہی اختصار پسند مگر لوگاں
 کم لیا گیا اے۔ حضرت فاضل کاشانی نے اپنی گل لوں
 لکھا جوڑا کس دی بجا ہے مختصر انداز اپنایا اے،
 ورجی گل وی حقورے لفظاں ورج کردتی اے۔

مکدی گل

خواجہ فاضل کاشانی نے گل کاشانی ورج لکھی اے۔
 سوینی کتاب اے۔ ایہ کتاب نثر دی پہلی پنجابی کتاب
 ہون لئی پنجابی نثر تے ادب ورج بڑا اچھا مقام رکھدی
 اے۔ ایسے کتاب ورج فکری سورج دے نال نال فنی
 خوبیاں وی نظر آندیاں نیں۔ تلخیاں، تشبیہات، استعارے
 تے ضرب المثال دا استعمال بوہت دکھرتے سورج انداز
 نال کیتا گیا اے۔

محقق تے نقاد وی ایس کتاب دے گن گاندے
 نظر آندے نیں۔ کیونکہ وعظاں ورج اخلاق دی گل
 تے لہدی اے۔ نال نال ایہدی دل سوہ یس والیاں
 فنی خوبیاں وی بندے دی توجہ کھچ لیندیاں نیں۔
 ڈاکٹر عصمت اللہ شاہ لکھدے نیں۔

انہاں خوبیاں توں بڑھیاں ایہاں لکری لہدی تہہ حقہ

سطح توں وکھ لسانی سطح تروی

متاثر ہوئے بچائیں رہ سکدا

رہاں دیکھ